

Сегодня потребности рынка не покрыты, особенно если учесть, как быстро дети растут - буквально через полгода ребенку необходимо покупать что-то новое. Это идеальная ситуация для выхода новых компаний, когда рынок потребления постоянно растет и постоянно меняется. Поэтому маркетинговые исследования должны применяться не только для анализа и изучения потребностей, но и средств продвижения, рекламных концепций.

Выводы. Таким образом, рынок детских товаров существует. Он динамично развивается. Для изучения потребностей детской целевой аудитории достаточно использовать только качественные маркетинговые исследования, результаты которых необходимо применять в концепции продвижения. Модель концепции продвижения можно представить с помощью шести характеристик: страх, фантазия, власть, юмор, любовь и стабильность. Потенциал определения детского рынка необходимо рассчитывать на основе имеющих карманных денег у подростка, т.к. это является его покупательской способностью. Необходимо в дальнейших исследованиях проанализировать основные сегменты детского рынка и выявить сильные и слабые стороны для разработки рекомендаций по созданию сильного бренда.

Список литературы

1. Линдстром, М. Детский брендинг [Текст] / М. Линдстром. – Санкт-Петербург, 2004. – 315 с.

УДК 658.87

О.Ю. Біленький, канд. екон. наук (*ДонНУЕТ, м. Донецьк*)

ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ КОМБІКОРМОВОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Здійснено аналіз розвитку комбікормової галузі України, обґрунтовано практичні засади розвитку та ефективного функціонування комбікормової галузі в системі ринкових відносин.

Осуществлен анализ развития комбикормовой отрасли Украины, обоснованы практические основы развития и эффективного функционирования комбикормовой отрасли в системе рыночных отношений.

The analysis of development of mixed fodder industry of Ukraine is carried out, practical bases of development and effective functioning of mixed fodder industry are grounded in the system of market relations.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Розвиток комбікормової галузі в Україні та забезпечення ефективної конкурентної діяльності обумовлено тим, що зміна суспільно-політичного устрою держави, становлення приватної форми власності та трансформаційні процеси, що проходять в аграрному секторі держави, зумовлюють до докорінної зміни традиційного відношення до кормовиробництва, зобов'язують розглядати корми як товарну продукцію. Незважаючи на значний інтерес вчених та практиків до вирішення проблеми становлення ринку кормів, поки що відсутнє як в теоретичному, так і в практичному відношенні формування підходу до конкурентного аналізу комбікормової галузі України, що обумовлює інвестування у даному секторі. Усе це підкреслює актуальність дослідження розвитку комбікормової галузі та необхідність формування підходу до конкурентного аналізу галузі.

Аналіз останніх публікацій і досліджень. Актуальним питанням технології виробництва і використання кормів, їх класифікації за походженням, поживністю та значимістю, номенклатурою, ідентифікацією, біохімічним станом, взаємодією та природою поживних і біологічно активних речовин приділено значну увагу у багатьох фундаментальних працях А.О. Бабича, А.М. Венедиктова, Б.В. Єгорова, М.М. Карпуся, А.М. Никитина, М.Т. Ноздріна, І.В. Петрухіна, Л.І. Подобєда, А.І. Свеженцова, М.Г. Таранова, А.Х. Сабирова, В.Ю. Чумаченка та інших провідних вчених у сфері кормовиробництва та годівлі сільськогосподарських тварин та птиці.

Питанням пошуку економічних та організаційно-технологічних резервів підвищення ефективності виробництва і використання кормів, у т.ч. комбікормів, економіки кормовиробництва в Україні, еколого-економічного прогнозу виробництва кормів, формуванню ресурсів продовольчого і кормового зерна в умовах ринкових відносин присвячені роботи П.С. Березівського, І.А. Бондарчука, В.Г. В'юна, В.В. Гришка, В.П. Долинського, О.Ю. Єрмакова, М.М. Карамана, С.І. Ковалишина, П.Б. Кропа, М.Ю. Куліша, Б.В. Лук'янова, Л.О. Мармуль, А.К. Павлюченкова, В.Л. Перегуди, А.А. Побережної, Д.С. Приходька, Я.І. Сибаль, І.Н. Топіхи, Г.В. Черевка та низки інших вчених економістів-аграріїв.

Проте, слід зазначити, що питання формування конкурентного аналізу галузі не знайшло віддзеркалення у наукових працях. Отже проблема побудови моделі конкурентного аналізу потребує додаткових досліджень та поглиблення, що й обумовлює актуальність дослідження.

Мета та завдання статті. Метою дослідження є обґрунтування практичних засад розвитку та ефективного функціонування комбікормової галузі в системі ринкових відносинах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасна кон'юнктура ринку кормів, у першу чергу кормового білка, характеризується негативними тенденціями. Головна з них – скорочення обсягів виробництва кормів усіх видів, у цілому, у тому числі – повноцінних комбікормів, внаслідок недостатнього виробництва кормового зерна. Протягом 2006-2009 років виробництво кормового зерна в державі в середньому складало 42...46% до всіх видів зернової продукції. Щорічно в державі на кормові цілі використовується 11,8...14,8 млн т зерна (35...39% до його валового виробництва, в економічно розвинених країнах на кормове зерно припадає 50...75%). У 2007 році виробництво комбікормів в Україні збільшилось на 6,5% порівняно з 2006 роком. В Україні працює понад 120 підприємств–виробників комбікормів. Виробничі потужності складають до 15 млн т у рік, але не використовуються на 100%, а тільки на 30...35%. 28% ринку виробництва комбікормів належать тільки 10 сучасним підприємствам–виробникам, котрі мають сировинні потужності та конкурентоспроможний асортимент.

Недостатня кількість виробництва зерна кукурудзи, ячменю та високобілкових культур, обмеженість надходження шротів та макухи є головними складовими кризи комбікормової галузі. У промислово розвинених країнах у цій галузі найбільш широко використовуються шроти білково-олійних культур, ними імпортується приблизно 57% усіх шротів, у тому числі соєвого – більше 50%, соняшникового – приблизно 73% та ріпакового – 80%.

Обмеженість надходження на комбікормові підприємства відходів переробних підприємств (меяси, жому, хвойного, м'ясокісткового та рибного борошна тощо) призводить до використання зерна до 85% у структурі комбікормової продукції (в Нідерландах цей показник складає до 30%, Німеччині, Франції та США – 30...45%). Ці складові є першочерговими і визначальними у неефективному використанні виробничих потужностей комбікормових підприємств та зниженні обсягів виробництва комбікормів.

Основу належного кормовиробництва формує його матеріально-технічна база, яка за останні 10 років суттєво зменшилась кількісно і фізично застаріла. Трегіна наявної техніки не бере участі у сільськогосподарському виробництві, а оновлення машинно-тракторного парку до технічної потреби по державі потребує залучення щорічно не менше 15,0 млрд грн, щоб протягом 10 років сформувати раціональну структуру машинно-тракторного парку і довести його кількісний і якісний склад до рівня технологічної потреби. Темпи зменшення кількості тракторів з 2000 року складають 12...19%, кормозбиральних ком-

байнів – 9-36%, придбання відповідно лише 1...2 та 0,5...0,6%. Ще гірший стан щодо забезпеченості сільгоспідприємств кормозбиральною технікою за видами та марками машин, кількість яких протягом 2000-2004 років зменшилась на 38%. При цьому щорічне придбання її оновлення, а навіть не забезпечує недопущення стрімкого скорочення її кількості та не робить конкурентоспроможною комбікормову галузь.

Провідним фактором забезпечення конкурентоспроможності є рівень продуктивності праці, який в поточний період потребує зростання втрое-вчетверо. Зазначене передбачає: виробництво кормів повинно відбуватись у великих агропромислових формуваннях, у складі яких на договірних засадах об'єднуються їх виробники, переробники та споживачі; модернізацію вітчизняного сільськогосподарського машинобудування; формування раціональної структури машинно-тракторного парку з урахуванням ґрунтово-кліматичних умов, виробничої спеціалізації та обсягів робіт; державну підтримку ринкової інфраструктури інженерно-технічного забезпечення АПК; наявність системи продажу вітчизняних технічних засобів на умовах фінансового лізингу; створення і наближення до споживачів інфраструктури інженерно-технічного забезпечення (використання техніки на засадах кооперування, пунктів її прокату).

Головним принципом розвитку комбікормової галузі та розміщення виробництва комбікормів є орієнтація на потреби тваринництва. Сучасні потужності вітчизняних комбікормових підприємств дозволяють виробляти 20 млн т/рік комбікормової продукції і спроможні повністю задовольнити потреби внутрішнього ринку в комбікормовій продукції та забезпечити її виробництво за умови попиту в необхідній кількості для експорту. Комбікормова галузь перспективна в економіко-технологічному плані, але повністю залежить від стану розвитку тваринництва. Дестабілізаційні процеси в економіці держави, які найбільш характерні, починаючи з 2000 року, негативно відзначились на виробництві комбікормової продукції: за цей період виробництво комбікормів зменшилось з 16,5 млн т (1990 р.) до 1,1 млн т (2000 р.) використання виробничих потужностей комбікормових підприємств лише на 6,5%. Зменшення обсягів виробництва комбікормів обумовлено тим, що останнім часом будь-якому господарству економічно вигідніше зменшити кількість поголів'я і продати на внутрішньому (зовнішньому) ринку зерно, яке призначене для виробництва комбікормів. Це відповідно позначилося на виробничому процесі – потік зерна на комбікормові заводи відчутно зменшився. З іншого боку, комбікормовому підприємству значно легше купити в цих господарствах зерно, ніж внаслідок здорожчання виробництва продати їм комбікорми. У 2000-2005 роках зниження обсягів виробництва комбікормів призупинено та повільними темпами досягається їх нарощування, але в період

кризи, починаючи з 2007 року темпи росту знов призупинились. У 2007 році в Україні вироблено 3,2 млн т комбікормової продукції при використанні виробничих потужностей до 18,7%. Обґрунтовано, що головними причинами кризи комбікормового виробництва є не стан та проблеми технологічного процесу виробництва комбікормової продукції, а в першу чергу кількісний та якісний рівень забезпечення виробництва асортиментом необхідної сировини, оскільки вона складає матеріальну основу продукції та конкурентоспроможність галузі у цілому.

Вирішальна роль при балансуванні раціонів годівлі тварин по енергії та протеїну належить концентрованим кормам, які за поживною значимістю в структурі кормового балансу групи жуйних тварин займають до 30%, у свинарстві, птахівництві та риальстві – 70...90%. При цьому вони є постачальником більшої половини перетравного протеїну та 2/3 обмінної енергії для організму. У той же час зерно є лише цінною сировиною для виготовлення досконалих кормів (комбікормів), які максимально задовольняють фізіологічну потребу тварин у поживних і біологічно активних речовинах. На основі методу експериментального вивчення економічних явищ, використовуючи економіко-технологічні критерії, визначені переваги використання зернової та іншої кормової сировини у складів повноцінних комбікормів. Доведено, що до 2010 року споживчий ринок комбікормової продукції матиме недеформовану структуру попиту внаслідок впровадження стабілізаційно-підтримуючої політики держави, спрямованої на розвиток тваринництва, надання пріоритетності розвитку внутрішнього ринку премісової продукції, підвищення платоспроможності агроформувань та населення, яке утримує сільськогосподарських тварин та птицю. Загальна потреба у концентрованих кормах у державі в 2009 році складала близько 20,0 млн т, а попит на комбікормову продукцію – 8,0 млн т. Ринкові фонди комбікормової продукції в Україні в 2009 році формувались за рахунок їх виробництва у кількості 4,3 млн т та споживання: оптова торгівля – 4,0 млн т, роздрібна – 300 тис т [1].

Процеси реформування у сфері АПК зумовили докорінну зміну механізму відносин між товаровиробниками і споживачами виробленої продукції. Головна проблема полягає у взаєморозрахунках за поставлену зернову сировину. Сільгосптоваровиробники намагаються продати зерно за найвищими цінами, а комбікормові підприємства не мають достатньої кількості власних обігових коштів, яка б дозволяла відразу розраховуватися за поставлену продукцію. Для вирішення цього необхідним є здійснення державою закупівлі зерна до Аграрного фонду України, Державного матеріального резерву, ДАК „Хліб України” та регіональних ресурсів за рахунок коштів державного та регіональних (обласних, районних, міських) бюджетів, удосконалення дії механізму заставних закупівель зернової продукції. Закупівля зерна

за зазначеними напрямками сприятиме рівновазі внутрішнього ринку та експортно-імпортних операцій, забезпечуватиме прибутковість виробництва зерна для товаровиробників, функціонуватиме сітка безпеки для виробника в кризових ситуаціях, який одержить гарантовану мінімальну ціну та забезпечить переробні підприємства сировиною. Іншим стримуючим чинником розвитку комбікормового виробництва є те, що в державі кормові амінокислоти в необхідних обсягах не виробляються (за винятком кормової добавки „Ліпрот”), потреба вітчизняного ринку у вітамінах та інших біологічно активних речовинах (БАР) забезпечується практично повністю за рахунок імпорту.

Слід зазначити, що ринок комбікормів занедбаний, не підтримується на державному рівні, тому розвиток даної галузі забезпечить не тільки конкурентоспроможність окремих підприємств, але і держави в цілому.

Висновки. Таким чином, оцінка сучасної кон’юнктури та ринку кормів на підставі чинників його становлення – попиту, пропозиції та ціни – свідчить про його фактичну наявність, що має перспективи функціонування за вимогами ринкової економіки, оскільки органічно поєднується з іншими ринками агропромислової продукції. Зростання витрат грошових коштів на придбання кормів, у першу чергу повноцінних комбікормів, дає підстави стверджувати, що останні є товарною продукцією і виступають матеріальною основою функціонування ринку кормових ресурсів. Визначено, що ринок кормів – це система економічних взаємовідносин, що виникають між його суб’єктами в процесі виробництва, зберігання, торгівлі та використання кормів на засадах вільної конкуренції, вибору напрямів їх реалізації та визначення ціни, а також державного контролю за якістю кормів та їх зберіганням.

Вирішення проблеми конкурентоспроможності галузі є у розробці підходів аналізу, методології оцінки та удосконаленні вивчення конкурентів для ефективного виробництва комбікормів. Важливим резервом оптимізації кормової бази є повноцінний ринок кормових ресурсів, який покликаний забезпечити попит на високоякісну в широкому асортименті та доступну за вартістю продукцію. Тут надзвичайно важливим питанням є конкурентний аналіз галузі.

Список літератури

1. Статистичний щорічник України [Електроний ресурс]. – Режим доступу : <www.ukrstat.gov.ua>.